

عنوان: معیار های جرم انگاری

نویسنده: محمد رضا رفیعی¹

ایمیل: mohaamadrafiei190@gmail.com

چکیده:

حقوق جزا در یک جامعه نماد قدرت دولت است که بایستی پا به پای آزادی و قانون وجود داشته باشد و هر سه (قدرت، آزادی و قانون) همراه یکدیگر پیش روند؛ چون دولت باید به منظور جلوگیری از سوء استفاده از آزادی، قدرت داشته باشد. آزادی و قانون بدون قدرت به معنای هرج و مرج است. قانون و قدرت نیز منهای آزادی مساوی با استبداد است و قدرت بدون آزادی و قانون، صفت بربریت است. غالباً رسمی ترین ابزاری که میتوان از طریق آن زندگی و اموال مردم را مورد حمایت قرار داد و سطوحی از نظم اجتماعی مطلوب، همگنی و امنیت را برقرار ساخت، حقوق کیفری و نهادهای وابسته به آن است. در واقع، دولت مجاز است برای حفظ نظم اجتماعی اقدام به جرم انگاری کرده و ارتکاب برخی رفتارها را ممنوع اعلام نماید و به آنها وصف مجرمانه بدهد. جرم انگاری فرایندی است که بر اساس آن قانونگذار از طریق تصویب قوانین، اعمالی را به جهت حفظ ارزشهای اجتماعی و نظم عمومی و یا جهت دیگر، جرم قلمداد می نماید. در جرم انگاری نیاز است که سه اصل مقدماتی شامل قانونی بودن، ضرورت داشتن و برابری در نظر گرفته شود. ضابطه برای آن که عملی که احساس عدالت را در بین مردم نقض میکند و خارج از چهارچوب قانونی است جرم انگاری شود این است که باید تعادل میان هزینه و فایده، ابزار و نتایج و اثرات جرم انگاری در نظر گرفته شود و در جرم انگاری اعمال، در سیستم قضایی به آن توجه شود.

واژه های کلیدی: جرم انگاری، قدرت، آزادی، قانون

مقدمه:

جرم انگاری فرایندی است که به موجب آن حکومت رفتارهایی را از فضای آزاد رفتاری شهروندان به قلمرو تحت سلطه خود منتقل می کند و مرتکب آن را به تحمیل درد و رنج تهدید می نماید، یا میتوان گفت فرایندی است که بر اساس آن قانون گذاری از طریق تصویب قوانین، اعمالی را به جهت حفظ ارزش های اجتماعی و نظم عمومی و یا جهت دیگر به جرم قلمداد می نمایند.

حکومت با استفاده از جرم انگاری اعمال زور سازمان یافته خود را مشخص میکند و نمی توان نظیر آن را در سایر شاخه های حقوقی پیدا کنیم² از این جهت جرم انگاری در نگاه نخست امری اعتراض کردنی و ناموجه است.³ در مقابل جرم انگاری جرم زدایی می باشد که تا حدودی دو روی یک سکه محسوب شده و دردو مفهوم مهم درسیاست جنایی شناسایی شده است، نقطه مقابل این فرایند یعنی جرم انگاری جرم زدایی است که، از طریق صلاحیت تعیین و تحمیل ضمانت اجراها، به عنوان واکنشی علیه بعضی رفتارها از نظام کیفری گرفته میشود.

اگر بخواهیم از اساس جرم انگاری در نگاه نخست صحبت کنیم و همچنین درباره وصف حقوق کیفری اول از هر چیز به توضیح حد و حق جرم انگاری شروع میشود و معنا پیدا میکند.⁴ پرسش از حد و حق جرم انگاری بی درنگ با بحثی از مبانی مشروعیت یا حق حاکمیت

¹: Mohammad Reza Rafiei is a law student at shiraz University

² (فرح بخش، 1392: 15)

³ (نوبهار 1390: 93)

⁴ (قیاسی و دیگران، 1391: 350)